

**Ranking
zawodów deficytowych
i nadwyżkowych
w powiecie pilskim za 2009 r.**

Spis treści:

Wstęp

1. Analiza bezrobocia według grup zawodowych	4
2. Bezrobocie według zawodów i specjalności	9
3. Oferty pracy według grup zawodów	13
4. Oferty pracy według zawodów i specjalności	15
5. Zawody deficytowe i nadwyżkowe	20
5.1. Zawody deficytowe i nadwyżkowe w oparciu o średni miesięczny deficyt oraz nadwyżkę podaży i popytu siły roboczej	20
5.2. Zawody nadwyżkowe i deficytowe wg wskaźnika intensywności nadwyżki oraz deficytu	23
5.3. Wskaźnik długotrwałego bezrobocia w zawodzie	26
5.4. Bezrobocie wg zawodów z uwzględnieniem sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności	28
6. Wnioski	31

W s t ę p

Wyniki monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie pilskim za 2009 r. przedstawiono w postaci raportu rocznego składającego się z jednej części – diagnostycznej, dla opracowania której źródłem informacji były dane zawarte w załącznikach 2 i 3 do sprawozdania MPiPS-01, tj.:

- „Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności za II półrocze 2009 r.”,
- „Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy. Stan za II półrocze 2009 r.”.

Część II raportu za 2009 r. prognostyczna - opracowana zostanie w terminie późniejszym, po przeprowadzeniu przez Główny Urząd Statystyczny sondażowych badań ankietowych wśród pracodawców województwa wielkopolskiego.

W niniejszym raporcie za 2009 r. analizie poddano dynamikę zmian liczby bezrobotnych, uwzględniając przy tym napływ nowo rejestrujących się, długotrwałość zjawiska bezrobocia oraz zapotrzebowanie na pracę – w ujęciu zawodowym.

Dane liczbowe o bezrobociu i ofertach pracy opracowano posługując się nazwami grup zawodów i specjalności, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 grudnia 2004 roku w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności oraz zakresu jej stosowania (Dz.U. z 2004 r., nr 265, poz. 2644, z późn. zm.).

Analizą objęto grupy wielkie (kod 1-cyfrowy) i zawody (kod 6-cyfrowy).

Raport składa się z następujących rozdziałów:

- I – Analiza bezrobocia wg zawodów,
- II – Analiza ofert pracy wg zawodów,
- III – Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych.

Raport kończą wynikające z analizy wnioski.

Głównymi użytkownikami raportu będą:

- Powiatowy Urząd Pracy,
- Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu,
- Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej,
- lokalne władze oświatowe i dyrektorzy szkół ponadgimnazjalnych,
- instytucje szkoleniowe zainteresowane współdziałaniem na rynku pracy.

1. Analiza bezrobocia według grup zawodowych

Na koniec 2009 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Pile zarejestrowane były 5.974 osoby bezrobotne, tj. o 1.999 osób (50,3%) więcej niż na koniec grudnia 2008 r.

Stopa bezrobocia na koniec 2009 r. osiągnęła poziom 10,6%. W porównaniu do sytuacji z 2008 r. wartość tego wskaźnika wzrosła o 3,2 punktu procentowego.

W końcu 2009 r. wśród ogółu bezrobotnych 4.632 osoby (77,5%) posiadały zawód. W porównaniu do stanu z końca 2008 r. liczebność tej grupy zwiększyła się o 1.509 osób, tj. o 48,3%.

Grupa bezrobotnych nieposiadających zawodu na koniec 2009 r. liczyła 1.342 osoby, stanowiąc 22,5% ogółu bezrobotnych i w porównaniu ze stanem na koniec 2008 r. wzrosła o 490 osób, tj. o 57,5%.

Wyższe zatem było tempo wzrostu bezrobocia wśród osób nieposiadających zawodu; było ono silniejsze niż odnotowane w analogicznym okresie dla całej populacji bezrobotnych .

Na podstawie danych przedstawionych w tabeli 1 można zauważyć, że w porównywalnym okresie wzrost liczby rejestrujących się bezrobotnych odnotowano we wszystkich 10-ciu wielkich grupach zawodowych (w 2008 r. – w 4 wielkich grupach zawodowych). Najsilniejszy względny wzrost liczby rejestrujących się miał miejsce w wielkiej grupie: operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń (o 62,4%, tj. 270 osób), pracownicy biurowi (o 54,9%, tj. o 134 osoby), robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (o 48,8%, tj. o 976 osób).

Tabela 1. Napływ wg wielkich grup zawodowych w 2009 roku

Grupy zawodowe		„Napływ” bezrobotnych w roku		Wzrost/ spadek do 2008 roku	
		2008	2009	w osobach	w %
Ogółem		9.617	13.214	3.597	137,4
z tego:					
1.	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	16	22	6	137,5
2.	Specjaliści	920	1.132	212	123,0
3.	Technicy i inny średni personel	1.479	1.924	3.403	130,1
4.	Pracownicy biurowi	244	378	134	154,9
5.	Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	1.263	1.679	416	132,9
6.	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy, rybacy	231	280	49	121,7
7.	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	2.001	2.977	976	148,8
8.	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	433	703	270	162,4
9.	Pracownicy przy pracach prostych	510	691	181	135,5
10.	Siły zbrojne	-	-	-	-
	Bez zawodu	2.520	3.428	908	136,0

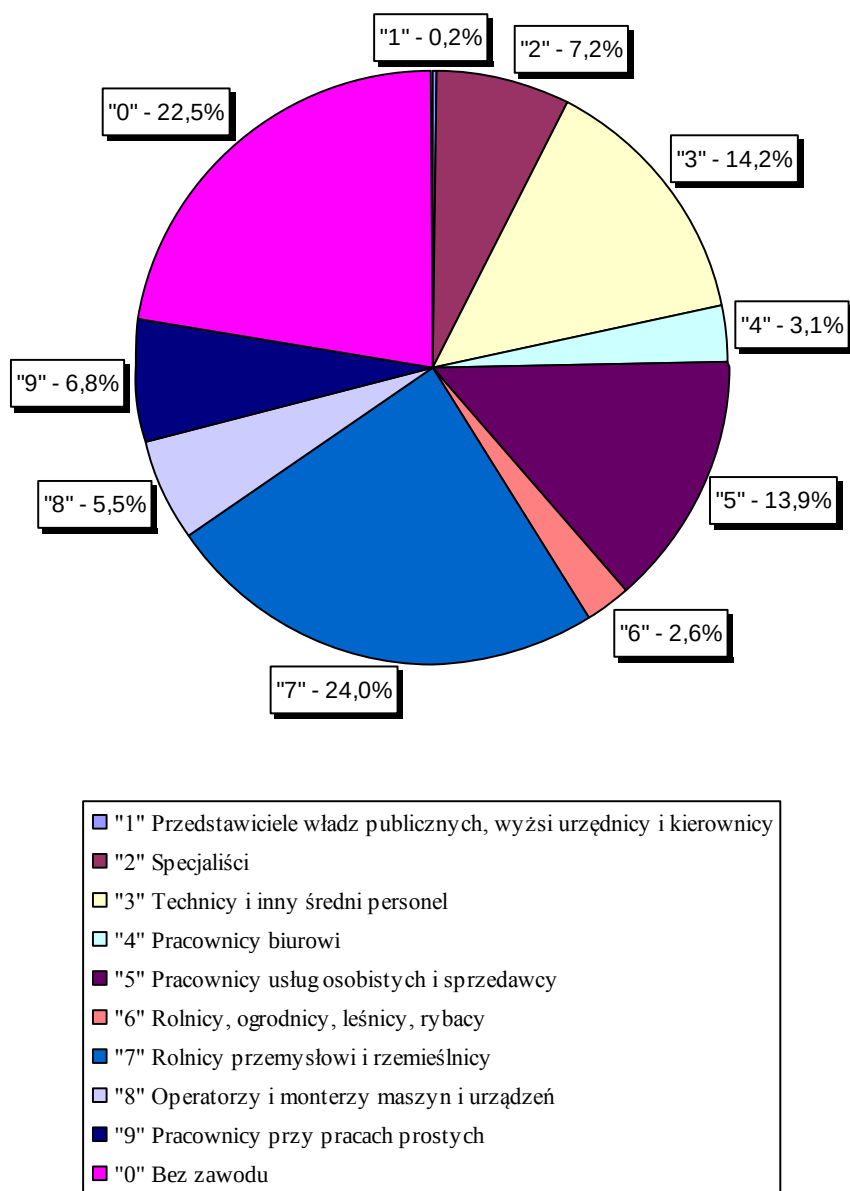
Tabela 2. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych wg wielkich grup zawodowych

Grupy zawodowe		Liczba bezrobotnych wg stanu na koniec		Wzrost/ spadek do 2008 roku	
		2008	2009	w osobach	w %
Ogółem		3.975	5. 974	1.999	150,3
z tego:					
1.	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	6	11	5	183,3
2.	Specjaliści	334	429	95	128,4
3.	Technicy i inny średni personel	613	851	238	138,8
4.	Pracownicy biurowi	117	185	68	158,1
5.	Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	545	830	285	152,3
6.	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy, rybacy	137	157	20	114,6
7.	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	885	1. 436	551	162,3
8.	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	221	327	106	148,0
9.	Pracownicy przy pracach prostych	265	406	141	153,2
10.	Siły zbrojne	-	-	-	-
	Bez zawodu	852	1. 342	490	157,5

W ogólnej liczbie bezrobotnych posiadających zawód, na koniec 2009 r.:

- najliczniejszą grupę stanowiły osoby posiadające zawody z grupy „robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy”;
- znaczący był również odsetek osób bezrobotnych sklasyfikowanych w grupie „technicy i inny średni personel” oraz „pracownicy usług osobistych i sprzedawcy”;
- co czwarty z zarejestrowanych bezrobotnych był osobą nie posiadającą żadnych kwalifikacji zawodowych.

Strukturę bezrobocia na koniec 2009 r. według wielkich grup zawodowych przedstawiono na wykresie:

Wykres 1. Struktura bezrobotnych według wielkich grup zawodów – stan na 31 XII 2009r.

Tabela 3. Bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 12 m-cy wg wielkich grup zawodów w końcu 2009 r.

Grupy zawodowe		Bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 12 m-cy		
		Liczba osób	Struktura %	Udział % do bezrobotnych ogółem
Ogółem		626	100,0	10,5
z tego:				
1.	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	3	0,5	0,1
2.	Specjaliści	45	7,2	0,8
3.	Technicy i inny średni personel	103	16,5	1,7
4.	Pracownicy biurowi	27	4,3	0,5
5.	Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	104	16,6	1,7
6.	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy, rybacy	24	3,8	0,4
7.	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	150	24,0	2,5
8.	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	50	8,0	0,8
9.	Pracownicy przy pracach prostych	66	10,5	1,1
10.	Siły zbrojne	-	-	-
	Bez zawodu	54	8,6	0,9

Można zauważyć, że zarówno w strukturze bezrobocia ogółem, jak i w strukturze bezrobocia wśród osób pozostających bez pracy dłużej niż 12 m-cy, najliczniej reprezentowane są identyczne wielkie grupy zawodowe: robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy, pracownicy usług osobistych i sprzedawcy, technicy i inny średni personel, pracownicy przy pracach prostych.

2. Bezrobocie według zawodów i specjalności

Przeprowadzona wg stanu na 31 XII 2009 r. analiza struktury bezrobocia na poziomie zawodów i specjalności pozwala zauważyć, że zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Pile bezrobotni reprezentowali 541 zawodów, tj. o 86 zawodów więcej niż na koniec 2008 r.

Analizując zawody i specjalności, w których zarejestrowanych było co najmniej 50 osób bezrobotnych, na koniec 2009 r. wyodrębniono grupę 16 zawodów w najwyższym stopniu zagrażających pozostawaniem bez pracy (na koniec 2008 r. – 10 zawodów).

Bezrobotni sklasyfikowani w tej grupie na koniec 2009 r. liczyli 1. 939 osób, tj. 32,5 % ogółu zarejestrowanych, co w porównaniu ze stanem na koniec 2008 r. oznacza wzrost o 890 osób (o 84,8%).

Kryterium zakwalifikowania na monitorowaną listę spełniały zawody wskazane w tabeli 4.

Tabela 4. Najczęściej reprezentowane wśród bezrobotnych zawody i specjalności w 2009 r.

Lp.	Kod zawodu, specjalności	Nazwa zawodu, specjalności	31 XII 2009		31 XII 2008	
			Liczba zarejestrowanych bezrobotnych	Miejsce rankingowe	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych	Miejsce rankingowe
1	2	3	4	5	6	7
	000000	Bez zawodu	1. 342	-	852	-
1.	522107	Sprzedawca	458	1	289	1
2.	341902	Technik ekonomista	170	2	157	2
3.	828206	Monter sprzętu ośw. i lamp elekt.	147	3	84	5
4.	512201	Kucharz	145	4	104	3
5.	712102	Murarz	131	5	85	4
6.	723105	Mechanik samochodów osobowych	115	6	55	10
7.	743304	Krawiec	102	7	80	6
8.	241102	Ekonomista	98	8	72	7
9.	722204	Ślusarz	94	9	66	8
10.	913207	Sprzątaczką	78	10	57	9
11.	741203	Piekarz	78	11	-	-
12.	321402	Technik żywienia i gosp. domowego	78	12	-	-
13.	419101	Technik prac biurowych	68	14	-	-
14.	311502	Technik mechanik	67	14	-	-
15.	914103	Robotnik gospodarczy	61	15	-	-
16.	321208	Technik rolnik	50	16	-	-

W analizowanym okresie w populacji bezrobotnych zdecydowanie dominowali ponownie sprzedawcy, zajmujący pierwszą pozycję rankingową. Ich liczba na koniec 2009 r. wzrosła o 169 osób, a tempo tego wzrostu wyniosło 58,5% .

Kolejnym zawodem utrzymującym 2 lokatę pod względem liczby bezrobotnych był technik ekonomista, w przypadku którego odnotowano w 2009 r. wzrost o 13 osób, tj. o 8,3%.

Wśród zawodów o największej liczbie bezrobotnych znalazł się także monter sprzętu oświetleniowego. Profesja ta uzyskała trzecie miejsce w rankingu, a liczba bezrobotnych w tej kategorii wzrosła w 2009 r. o 63 osoby, tj. o 75,0%.

Wysokie bezrobocie utrzymywało się także wśród osób posiadających następujące zawody:

- kucharz	- 4 pozycja w rankingu przy wzroście liczby bezrobotnych o 41 osób (39,4%),
- murarz	- 5 pozycja w rankingu przy wzroście liczby bezrobotnych o 46 osób (54,1%),
- mechanik samochodów osobowych	- 6 miejsce w rankingu przy wzroście liczby bezrobotnych w tym zawodzie o 60 osób (o 109,1%),
- krawiec	- 7 pozycja w rankingu przy wzroście liczby bezrobotnych o 22 osoby (27,5%),
- ekonomista	- 8 miejsce rankingowe przy wzroście liczby bezrobotnych o 26 osób (36,1%),
- ślusarz	- 9 miejsce rankingowe przy wzroście o 28 osób (42,4%) liczby bezrobotnych w tym zawodzie,
- sprzątaczką	- 10 pozycja w rankingu przy wzroście liczby bezrobotnych o 21 osób (36,8%).

Stosunkowo niekorzystną sytuację osób bezrobotnych posiadających zawód z grupy monitorowanej weryfikuje poziom napływu do bezrobocia.

W najwyższym stopniu rejestrowali się bezrobotni bez zawodu. Stanowili oni 26,2% napływu do bezrobocia w 2008 r. i 25,9% napływu w 2009r.

Wśród nowo rejestrujących się osób bezrobotnych posiadających kwalifikacje zawodowe ponownie dominowali sprzedawcy. Napływ sprzedawców wykazywał przy tym tendencję wzrostową, tj. z 632 osób w 2008 r. do 880 osób w 2009r. (o 39,2%).

Wysokim poziomem napływu cechował się zawód technik ekonomista, plasujący się na 2 pozycji rankingowej. Napływ techników ekonomistów zwiększył się z 359 osób w 2008 r. do 391 osób w 2009r. (o 8,9%).

Trzecie miejsce pod względem nowych rejestracji zajmowali ponownie kucharze. Napływ tej kategorii wyniósł w 2009 r. 316 osób i był wyższy w porównaniu do 2008r. o 53 osoby (o 20,2%).

Wśród zawodów o najwyższym napływie byli także ekonomiści. Podaż tej kategorii w 2009 r. wyniosła 274 osoby i wzrosła w porównaniu z 2008 r. o 25 osób (o 10,0%).

Znaczący napływ do bezrobocia w 2009 r. odnotowano także wśród osób reprezentujących następujące zawody:

	napływ w 2009 r. w osobach	dynamika 2009/2008=100
- mechaników samochodów osobowych	265	168,8
- murarzy	248	140,9
- krawców	213	129,9
- ślusarzy	188	128,8
- techników żywienia i gosp. domowego	166	162,7
- techników mechaników	157	140,2
- piekarzy	155	136,0
- sprzątaczek	137	103,8
- techników prac biurowych	137	163,1
- politologów	122	124,5
- fryzjerów	119	128,0
- techników handlowców	103	122,6
- techników rolników	100	153,8
- robotników gospodarczych	93	157,6
-robotników budowlanych	85	166,7

3. Oferty pracy według grup zawodów

Liczba ofert pracy, którymi Powiatowy Urząd Pracy w Pile dysponował w okresie 12 m-cy 2009 r. wyniosła 3.497 i w porównaniu z 2008 r. zmniejszyła się o 975 (o 21,8%).

Zapotrzebowanie na pracowników o kwalifikacjach należących do wielkich grup zawodowych w 2009 r. przedstawiono w tabeli 5.

Tabela 5. Oferty pracy wg wielkich grup zawodów zgłoszone w 2009 roku

Grupy zawodowe		Oferty pracy zgłoszone w:		Dynamika w % 2009/2008= 100
		2008 r.	2009 r.	
Ogółem		4.238	3.497	82,5
z tego:				
1.	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	14	26	185,7
2.	Specjaliści	252	292	115,9
3.	Technicy i inny średni personel	485	526	108,5
4.	Pracownicy biurowi	524	456	87,0
5.	Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	946	851	90,0
6.	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy, rybacy	52	43	82,7
7.	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	591	404	68,4
8.	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	410	223	54,4
9.	Pracownicy przy pracach prostych	849	676	79,6
10.	Siły zbrojne	-	-	-
	Bez zawodu	115	-	-

Za pośrednictwem Urzędu Pracy pracodawcy poszukiwali w 2009 r. najczęściej pracowników posiadających kwalifikacje przedstawicieli niżej wymienionych 10 wielkich grup:

	<u>udział do ofert pracy ogółem w %</u>
- pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	24,4
- pracownicy przy pracach prostych	19,3
- technicy i inny średni personel	15,0
- pracownicy biurowi	13,0
- robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	11,6
- specjaliści	8,4
- operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	6,4
- rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	1,2
- przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	0,7

Porównywanie liczby ofert dysponowanych przez Urząd w 2008 r. i 2009 r. wskazuje, że względny wzrost propozycji zatrudnienia dotyczył bezrobotnych z 3 wielkich grup:

- przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	-	o 85,7%
- specjaliści	-	o 15,9%
- technicy i inny średni personel	-	o 8,5%

Zmalało znacząco zapotrzebowanie na pracowników z pozostałych wielkich grup, przy czym najgłębszy spadek propozycji pracy odnotowano dla grup operatorów i monterów maszyn, robotników przemysłowych i rzemieślników oraz pracowników przy pracach prostych.

4. Oferty pracy według zawodów i specjalności

Analiza popytu na pracowników posiadających określone przygotowanie zawodowe wykazuje, że największa liczba ofert pracy w 2009 r. skierowana była do osób posiadających 10 rodzajów kwalifikacji:

- sprzedawców,
- robotników gospodarczych,
- techników prac biurowych,
- techników administracji.
- pozostałych operatorów, gdzie indziej niesklasyfikowanych,
- kucharzy,
- sprzątaczek,
- bufetowych,
- magazynierów,
- specjalistów ds. marketingu i handlu.

Oferty pracy na pracowników o tych kwalifikacjach stanowiły 47,4% (1. 656 ofert) zapotrzebowania pracodawców ogółem.

W dalszej kolejności wśród zawodów o największym zapotrzebowaniu uplasowały się:

- agent ubezpieczeniowy,
- przedstawiciel handlowy,
- robotnik budowlany,
- pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle,
- stolarz,
- fryzjer,
- kelner,
- szwaczka,
- murarz,
- malarz budowlany.

W w/w zawodach dysponowano 374 ofertami pracy (10,7% ogółu dysponowanych ofert).

W analizowanym okresie Urząd nie dysponował ofertami pracy dla osób nie posiadających kwalifikacji zawodowych.

Sytuację w zakresie popytu na pracę bezrobotnych według zawodów i specjalności w 2009 r. ilustruje tabela 6.

Tabela 6. Popyt na pracę wg zawodów i specjalności w 2009 r.

Lp.	Kod grupy zawodu	Nazwa grupy zawodu	1 I - 31 XII 2009		1 I - 31 XII 2008	
			Liczba ofert pracy	% udział do ogólnej liczby ofert	Liczba ofert pracy	% udział do ogólnej liczby ofert
1	2	3	4	5	6	7
	Ogółem: w tym:		3.497	100,0	4 238	100,0
	000000	Bez zawodu	0,0	0,0	115	2,7
1.	522107	Sprzedawca	477	13,6	552	13,0
2.	914103	Robotnik gospodarczy	313	9,0	410	9,7
3.	419101	Technik prac biurowych	255	7,3	213	5,0
4.	343101	Technik administracji	144	4,1	83	2,0
5.	829190	Pozostali operatorzy, gdzie indziej niesklasyfikowani	108	3,1	19	0,4
6.	913207	Sprzątaczką	100	2,9	88	2,1
7.	512301	Bufetowy (barman)	70	2,0	33	0,8
8.	512211	Kucharz	69	2,0	89	2,1
9.	413103	Magazynier	69	2,0	87	2,1
10.	241912	Specjalista ds. marketingu i handlu	51	1,4	49	1,2
11.	341201	Agent ubezpieczeniowy	46	1,3	1	0,0
12.	341503	Przedstawiciel handlowy	46	1,3	82	1,9
13.	931301	Robotnik budowlany	41	1,2	59	1,4
14.	932190	Pozostali pracownicy przy pracach prostych w przemyśle	41	1,2	20	0,5
15.	742204	Stolarz	40	1,1	43	1,0
16.	514102	Fryzjer	37	1,1	25	0,6
17.	512302	Kelner	35	1,0	69	1,6
18.	743604	Szwaczka	35	1,0	65	1,5
19.	411101	Sekretarka	35	1,0	29	0,7
20.	712102	Murarz	32	0,9	48	1,1
21.	832302	Kierowca samochodu ciężarowego	28	0,8	113	2,7
22.	913204	Pomoc kuchenna	23	0,7	55	1,3
23.	515902	Pracownik ochrony mienia i osób	21	0,6	50	1,2
24.	714101	Malarz budowlany	21	0,6	34	0,8
25.	514103	Kosmetyczka	18	0,5	20	0,5
26.	713202	Posadzkarz	15	0,4	2	0,1
27.	721203	Spawacz ręczny łukiem elektrycznym	15	0,4	0	0,0
28.	741203	Piekarz	14	0,4	19	0,4
29.	722204	Ślusarz	14	0,4	21	0,5
30.	621201	Ogrodnik teren. zieleni	12	0,3	24	0,6

Z danych dotyczących kształtowania się popytu na pracę w powiecie pilskim wynika, że największą liczbę ofert pracy w 2009 r. ponownie skierowano do sprzedawców, przy równoczesnym spadku zapotrzebowania wynoszącym w stosunku do 2008 r. 13,6%.

Stosunkowo wysoki popyt na pracę cechował zawód robotnik gospodarczy, który utrzymał 2 miejsce w rankingu ofert, wykazując przy tym dynamikę spadku w 2009 r. wynoszącą 76,3%.

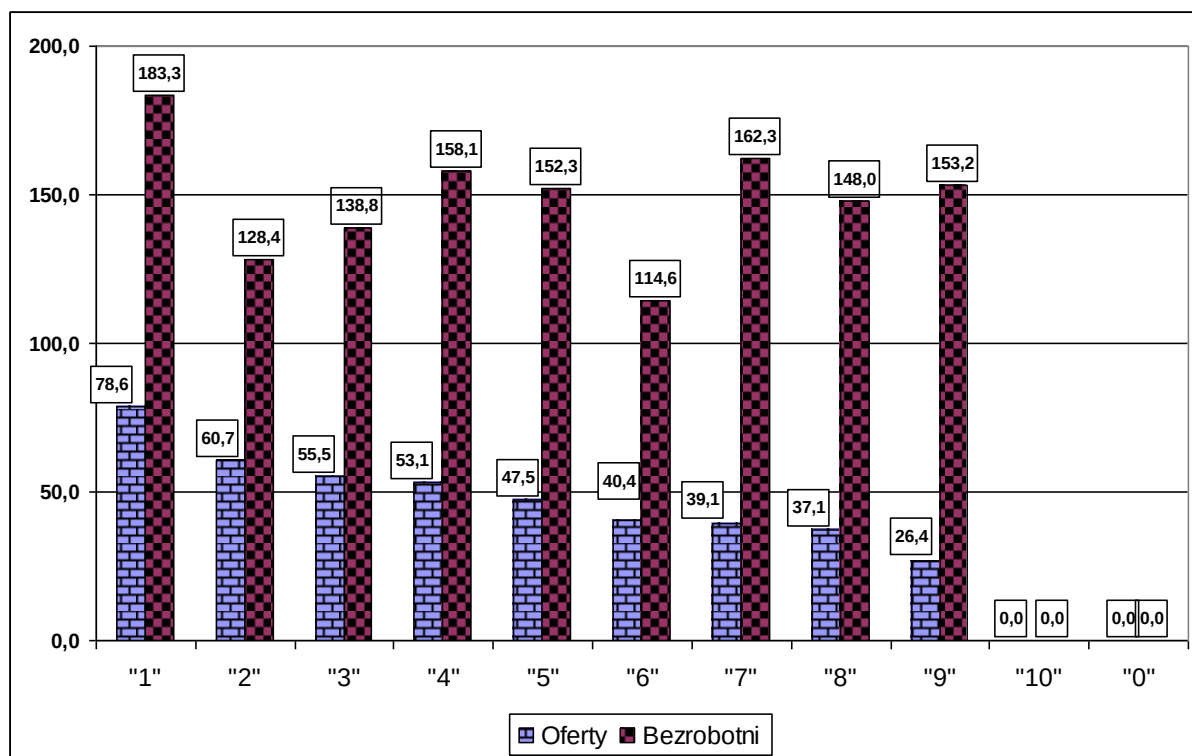
Trzecie miejsce rankingowe zajęli ponownie technicy prac biurowych, w przypadku których w 2009 r. liczba ofert pracy była wyższa w porównaniu z 2008 r. o 19,7%.

Na czwartym miejscu w rankingu w 2009 r. ponownie uplasował się technik administracji. Zainteresowanie pracodawców tą grupą pracowników wyrażało się dysponowanymi przez Urząd 144 ofertami. Liczba ofert w tym zawodzie wahała się od 83 w 2008 r. do 144 propozycji pracy w okresie 2009 r. osiągając wzrost dynamiki do 173,5%.

Wysokie lokaty na miejscach rankingowych odnotowano również w następujących zawodach:

	liczba ofert	2009/2008=100 w%
-pozostali operatorzy , gdzie indziej niesklasyfikowani	108	568,4
- sprzątaczk	100	113,6
- bufetowy (barman)	70	212,1
- kucharz	69	77,5
- magazynier	69	79,3
- specjalista ds. marketingu i handlu	51	104,0
- agent ubezpieczeniowy	46	4600,0
- przedstawiciel handlowy	46	56,1
- robotnik budowlany	41	69,5
- pozostali pracownicy przy pracach prostych w przemyśle	41	205,0
- stolarz	40	93,0
- fryzjer	37	148,0
- kelner	35	50,7
- szwaczka	35	53,8
- sekretarka	35	120,7
- murarz	32	66,7

Zmiany w poziomie dysponowanych przez Urząd Pracy ofert pracy i liczbie zarejestrowanych bezrobotnych w 2009 r. w porównaniu z rokiem poprzednim wg wielkich grup zawodowych przedstawiono na wykresie 2.

Wykres 2. Dynamika ofert pracy i liczby zarejestrowanych bezrobotnych w 2009r.

5 . Z a w o d y d e f i c y t o w e i n a d w y ż k o w e

5.1. Zawody deficytowe i nadwyżkowe w oparciu o średni miesięczny deficyt oraz nadwyżkę podaży i popytu siły roboczej

Podstawowym miernikiem określającym zawód na rynku pracy jako zawód deficytowy lub nadwyżkowy jest poziom średniego miesięcznego deficytu lub nadwyżki podaży siły roboczej w tym zawodzie. Jest on obliczany wg poniższego wzoru:

$$\begin{array}{ccc} - & - & - \\ N & = & B - O \end{array}$$

gdzie:

—

B – średnia miesięczna liczba bezrobotnych zarejestrowanych w określonym zawodzie w analizowanym okresie,

—

O – średnia miesięczna liczba dysponowanych ofert pracy w określonym zawodzie w analizowanym okresie.

W oparciu o załącznik nr 3 do sprawozdania MPiPS-01 z rynku pracy, tj. informację statystyczną o bezrobotnych i ofertach pracy wg zawodów za 2009 r. ustalono listę rankingową 30 zawodów nadwyżkowych o najwyższym poziomie nadwyżki oraz listę 30 zawodów deficytowych o najwyższym poziomie deficytu.

Zestawienie poziomu bezrobocia oraz liczby ofert pracy wg zawodów wskazuje, że w najtrudniejszej sytuacji zatrudnieniowej w 2009 r. znajdowały się osoby posiadające następujące zawody nadwyżkowe o najwyższym poziomie nadwyżki w 2009 r.

Tabela 7. Ranking 30 zawodów o najwyższym poziomie nadwyżki w 2009 r.

Lp.	Nazwa zawodu, specjalności	Poziom nadwyżki w roku	
		2009	2008
1	2	3	4
1.	Sprzedawca	34	7
2.	Technik ekonomista	32	30
3.	Monter sprzętu oświetleniowego	26	14
4.	Ekonomista	22	20
5.	Kucharz	21	15
6.	Mechanik samochodów osobowych	21	12
7.	Krawiec	18	11
8.	Ślusarz	15	10
9.	Technik żywienia i gosp. domowego	14	9
10.	Technik mechanik	13	9
11.	Piekarz	12	8
12.	Politolog	10	8
13.	Technik rolnik	8	5
14.	Technik budownictwa	7	8
15.	Technik handlowiec	7	5
16.	Tokarz	6	5
17.	Mechanik pojazdów samochodowych	6	2
18.	Malarz tapeciarsz	6	3
19.	Mechanik – operator pojazdów i maszyn rolniczych	5	4
20.	Stolarz meblowy	5	3
21.	Elektromonter instalacji elektrycznych	5	1
22.	Kelner	4	4
23.	Cukiernik	4	3
24.	Stolarz budowlany	4	2
25.	Monter instalacji c.o.	4	1
26.	Malarz budowlany	4	1
27.	Robotnik budowlany	4	1
28.	Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	4	2
29.	Robotnik pomocniczy w przetwórstwie przemysłowym	4	2
30.	Nauczyciel języka obcego	3	2

Z informacji zawartych w tabeli wynika, że większość zawodów należących do grupy o najwyższym poziomie nadwyżki podaży nad popytem w 2008 r. utrzymały ten „status” również w 2009 r.

Wśród zawodów nadwyżkowych w 2009 r. zdecydowanie najwyższym poziomem nadwyżki charakteryzował się zawód sprzedawcy, który ukształtował się na poziomie 34.

Równie wysoki poziom nadwyżki uzyskały zawody: technik ekonomista – 32, monter sprzętu oświetleniowego – 26, ekonomista – 22, kucharz – 21, mechanik samochodów osobowych – 21.

Wysokie w rankingu lokaty zajęli:

- krawiec – o poziomie nadwyżki – 18,
- ślusarz – z nadwyżką – 15,
- technik żywienia i gospodarstwa domowego – o nadwyżce – 14.
- technik mechanik -13,
- piekarz – z nadwyżką – 12,
- politolog – o poziomie nadwyżki 10.

Za deficytowe o najwyższym poziomie deficytu w warunkach pilskiego rynku pracy uznano następujące zawody:

Tabela 8. Ranking 30 zawodów deficytowych o najwyższym poziomie deficytu w 2009 r.

Lp.	Nazwa zawodu	Poziom deficytu w roku	
		2009	2008
1	2	3	4
1.	Robotnik gospodarczy	-18	-29
2.	Technik prac biurowych	-10	-11
3.	Technik administracji	-7	-4
4.	Agent ubezpieczeniowy	-4	0
5.	Pozostali kelnerzy i pokrewni	-3	-3
6.	Przedstawiciel handlowy	-2	-6
7.	Sekretarka	-2	-2
8.	Pomoc kuchenna	-1	-4
9.	Doradca inwestycyjny	-1	-2
10.	Specjalista ds. marketingu i sprzedaży	-1	-2
11.	Opiekun w domu pomocy społecznej	-1	-1
12.	Woźny	-1	-1
13.	Operator koparek i zwałowarek	-1	-1
14.	Operator maszyn do obróbki skrawaniem	-1	0
15.	Operator myjni	-1	-1
16.	Bufetowy	-1	-1
17.	Terapeuta zajęciowy	-1	0
18.	Robotnik magazynowy	-1	-1
19.	Pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	-1	-4
20.	Spawacz ręczny łukiem elektrycznym	-1	+1
21.	Pozostali kucharze	-1	0
22.	Bibliotekarz	-1	-1
23.	Technik spedytor	-1	0
24.	Muzealnik	-1	-1
25.	Specjalista ds. rozwoju zawodowego	-1	-1
26.	Nauczyciel przedmiotów zawodów ekonomicznych	-1	0
27.	Wychowawca w placówkach oświatowo – wychowawczych i opiekuńczych	-1	0
28.	Specjalista ds. ubezpieczeń majątkowych i osobowych	-1	-1
29.	Psycholog	-1	-1
30.	Opiekunka dziecięca	-1	-1

Na podstawie zawartych w tabeli danych zauważyć można, że w 2009 r. znacznie spadło zapotrzebowanie na pracowników w zawodach:

- robotnik gospodarczy,
- specjalista ds. marketingu i sprzedaży
- kierowca samochodu ciężarowego,
- technik prac biurowych,
- przedstawiciel handlowy
- pomoc kuchenna.

Zapotrzebowanie na pracowników w tych zawodach przewyższyło jednak w ciągu roku ich podaż, co spowodowało zakwalifikowanie ich w 2009 r. ponownie do grupy zawodów deficytowych na rynku. Jako zawody deficytowe nie zakwalifikowały się m.in.: kasjer handlowy, kierowca samochodu ciężarowego, kierowca samochodu osobowego, magazynier, brukarz, technik ochrony mienia i osób.

5.2. Zawody nadwyżkowe i deficytowe wg wskaźnika intensywności nadwyżki oraz deficytu

Wszystkie występujące wśród bezrobotnych zawody poddano również analizie uwzględniając intensywność występującej w zawodzie nadwyżki lub deficytu.

W tym celu posłużono się wskaźnikiem intensywności nadwyżki lub deficytu w zawodzie obliczonym wg poniższego wzoru:

$$W = O/B$$

gdzie:

—
O – oznacza średnią miesięczną liczbę będących w dyspozycji Urzędu ofert pracy w danym zawodzie w 2009 r.

—
B – oznacza średnią miesięczną liczbę zarejestrowanych bezrobotnych w danym zawodzie w 2009 r.

W oparciu o dane statystyczne zawarte w załączniku nr 3 (wcześniej wymieniony) dokonano wyboru:

- 30 zawodów najbardziej deficytowych,
- 30 zawodów o minimalnym poziomie nadwyżki.

Ranking 30 zawodów najbardziej deficytowych na pilskim rynku pracy w 2009 r. przedstawia się następująco:

Tabela 9. Ranking 30 zawodów najbardziej deficytowych w 2009 r.

Lp.	Nazwa zawodu, specjalności	Wskaźnik intensywności deficytu w roku*	
		2009	2008
1	2	3	4
1.	Agent ubezpieczeniowy	23,0	MAX
2.	Bibliotekarz	14,0	9,0
3.	Psycholog	9,0	2,5
4.	Technik spedytor	8,0	2,5
5.	Operator maszyn do obróbki skrawaniem	7,0	2,7
6.	Doradca inwestycyjny	6,0	MAX
7.	Grafik komputerowy	5,0	2,0
8.	Operator myjni	4,8	6,0
9.	Operator koparek i zwałowarek	4,7	MAX
10.	Opiekunka dziecięca	4,7	7,0
11.	Opiekun w domu pomocy społecznej	4,3	9,5
12.	Woźny	4,3	4,4
13.	Sekretarka	3,9	4,8
14.	Wychowawca w placówkach oświatowo-wychowawczych i opiekuńczych	3,7	2,0
15.	Monter instalacji c.o.	3,5	0,0
16.	Terapeuta zajęciowy	3,5	1,0
17.	Robotnik gospodarczy	3,4	7,0
18.	Monter instalacji wentylacyjnych i klimatycznych	3,0	0,4
19.	Glazurnik	3,0	0,0
20.	Tynkarz	2,5	2,3
21.	Technik administracji	2,4	2,4
22.	Przedstawiciel handlowy	2,1	6,8
23.	Fizjoterapeuta	2,0	0,8
24.	Technik prac biurowych	1,9	2,5
25.	Robotnik magazynowy	1,8	0,0
26.	Pomoc kuchenna	1,6	4,6
27.	Specjalista ds. marketingu i handlu	1,5	1,6
28.	Posadzkarz	1,4	0,2
29.	Asystent bankowości	1,3	MAX
30.	Księgowy (samodzielny)	1,1	1,2

**im wyższa wartość wskaźnika, tym większa deficytowość*

Najniższy poziom nadwyżki charakteryzował w 2009 r. następujące zawody:

Tabela 10. Ranking 30 zawodów o najniższym poziomie nadwyżki w 2009 r.

Lp.	Nazwa zawodu, specjalności	Wskaźnik intensywności nadwyżki w roku *	
		2009	2008
1	2	3	4
1.	Technik mechanik	0,01	0,01
2.	Technik ekonomista	0,01	0,0
3.	Krawiec	0,01	0,16
4.	Malarz - tapeciarz	0,01	0,02
5.	Monter instalacji c.o.	0,02	0,6
6.	Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	0,02	0,1
7.	Technik budownictwa	0,03	0,04
8.	Mechanik samochodów osobowych	0,04	0,1
9.	Ekonomista	0,04	0,02
10.	Stolarz meblowy	0,06	0,2
11.	Elektromonter instalacji elektr.	0,07	0,7
12.	Mechanik pojazdów samochodowych	0,07	0,2
13.	Ślusarz	0,07	0,1
14.	Spawacz ręczny gazowy	0,08	1,3
15.	Piekarz	0,09	0,2
16.	Technik elektryk	0,1	0,2
17.	Lakiernik samochodowy	0,1	0,3
18.	Kucharz małej gastronomii	0,1	0,5
19.	Murarz	0,1	0,3
20.	Cukiernik	0,1	0,1
21.	Robotnik drogowy	0,1	0,4
22.	Kasjer handlowy	0,2	7,6
23.	Elektromonter zakładowy	0,2	0,2
24.	Kucharz	0,2	0,3
25.	Technik handlowiec	0,2	0,2
26.	Rzeźnik - wędliniarz	0,3	0,1
27.	Malarz budowlany	0,3	0,7
28.	Kelner	0,4	0,4
29.	Robotnik budowlany	0,5	1,2
30.	Sprzedawca	0,5	0,9

** im niższa wartość wskaźnika, tym większa nadwyżka*

5.3. Wskaźnik długotrwałego bezrobocia w zawodzie

Ważną zmienną wykorzystywaną do określenia zawodu jako nadwyżkowego, a jednocześnie określającą możliwości znalezienia w tym zawodzie zatrudnienia jest wskaźnik długotrwałego bezrobocia w zawodzie.

Jest on liczony wg poniższego wzoru:

$$\mathbf{Wd = Bd/B \times 100\%}$$

gdzie:

- Bd - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w danym zawodzie, pozostających w ewidencji Urzędu łącznie przez okres 12 m-cy w okresie ostatnich dwu lat, wg stanu na koniec 2009 r.
- B - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w danym zawodzie, wg stanu na koniec 2009 r.

W 2009 r. status długotrwale bezrobotnych, tj. pozostających w rejestrze łącznie przez okres 12 m-cy w okresie ostatnich dwóch lat, posiadały 1.724 osoby, a ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł 28,9 %.

W grudniu 2008 r. – 1.633 osoby, tj. 41,4 % ogółu bezrobotnych.

Przedstawiciele zawodów o najwyższym w 2009 r. wskaźniku długotrwałego bezrobocia, a więc mający również najmniejszą szansę uzyskania pracy w posiadanym zawodzie to:

Tabela 11. Ranking zawodów generujących długotrwałe bezrobocie wg elementarnych grup w 2009 r.

Lp.	Nazwa zawodu	Wskaźnik długotrwałego bezrobocia w roku	
		2009	2008
1	2	3	4
1.	Pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	42,9	20,0
2.	Betoniarz	33,3	37,5
3.	Mechanik samochodów ciężarowych	28,6	22,2
4.	Kierowca samochodu osobowego	25,0	33,3
5.	Elektromonter instalacji elektrycznych	23,1	33,3
6.	Kierowca samochodu ciężarowego	22,2	30,4
7.	Księgowy samodzielny	21,3	22,7
8.	Technik mechanik	19,4	25,0
9.	Robotnik gospodarczy	19,7	31,0
10.	Technik rolnik	18,0	20,6
11.	Magazynier	17,4	20,8
12.	Bufetowy	16,7	18,2
13.	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	16,7	32,1
14.	Monter instalacji wodno -kanalizacyjnych	16,0	16,7
15.	Malarz budowlany	15,0	9,5
16.	Robotnik drogowy	15,0	22,2
17.	Sprzedawca	13,8	25,6
18.	Technik ekonomista	13,5	22,9
19.	Kelner	13,2	15,6
20.	Tokarz	13,0	24,2
21.	Szwaczka	13,0	29,0
22.	Sprzątaczką	13,0	19,3
23.	Monter sprzętu oświetleniowego	12,9	23,8
24.	Kucharz	11,7	18,3
25.	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	11,5	28,2
26.	Murarz	10,7	15,3
27.	Ślusarz	10,6	25,8
28.	Stolarz budowlany	10,5	15,4
29.	Technik prac biurowych	10,3	29,2
30.	Piekarz	7,7	6,3

5.4. Bezrobocie wg zawodów z uwzględnieniem sekcji Polskiej Klasyfikacji

Działalności

Na podstawie załącznika 2 do sprawozdania MP i PS – 01 przeprowadzono analizę popytu i podaży siły roboczej w 2009 r. uwzględniając miejsca pracy bezrobotnych przed zarejestrowaniem (poprzednio pracujący) oraz oferty pracy dysponowane przez Urząd – wg sekcji PKD.

Zbiorowość bezrobotnych i oferty pracy będące w dyspozycji Urzędu w 2009 r. wg sekcji PKD prezentuje poniższa tabela:

Sekcje PKD	Bezrobotni		Oferty pracy	
	Zarejestrowani w 2009 roku	Stan w końcu 2009 roku	Dysponowane w 2009 roku	Stan w końcu 2009 roku
1	2	3	4	5
Rolnictwo ,leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	214	137	114	1
Górnictwo i wydobywanie	1	2	1	0
Przetwórstwo przemysłowe	2683	1287	442	41
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	12	7	8	0
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	93	30	23	0
Budownictwo	481	335	176	2
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	1041	567	732	30
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	261	128	217	6
Transport i gospodarka magazynowa	503	131	88	1
Informacja i komunikacja	89	17	19	0
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	85	44	111	6
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	31	32	16	0
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	404	104	125	1
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	357	149	282	21
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	347	249	455	8
Edukacja	208	105	143	2
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	127	111	181	5
Działalność związana z kulturą , rozrywką i rekreacją	464	32	91	2

1	2	3	4	5
Pozostała działalność usługowa	1055	604	270	42
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	1	2	3	0
Organizacje i zespoły eksterytorialne	11	8	0	0
Działalność niezidentyfikowana	1655	756	0	0
OGÓŁEM:	10123	4837	3497	168

Najwięcej ofert pracy pochodziło z sekcji, najliczniej reprezentowanych przez osoby bezrobotne. Było to pięć następujących sekcji:

- handel hurtowy i detaliczny - 732 oferty,
- administracja publiczna - 455 ofert,
- przetwórstwo przemysłowe - 442 oferty,
- pozostała działalność usługowa - 270 ofert,
- obsługa nieruchomości, wynajem ,
działalność w zakresie usług administrowania
i działalność wspierająca - 282 ofert.

Wysoki wskaźnik udziału w ofertach pracy ogółem wystąpił także w sekcji: Działalność związana z zakwaterowaniem (6,2%), opieka zdrowotna i pomoc społeczna (5,2%), budownictwo (5,0%), edukacja (4,1%).

Analiza danych zawartych w tabeli pozwala też zauważyć, że największy poziom nadwyżki liczby zarejestrowanych bezrobotnych w porównaniu z liczbą zgłoszonych ofert pracy wystąpił w takich sekcjach jak:

Poziom nadwyżki w osobach

- przetwórstwo przemysłowe	2. 241
- pozostała działalność usługowa	785
- transport i gospodarka magazynowa	415
- handel hurtowy i detaliczny	309
- budownictwo	305

Zatem, do sekcji generujących w najwyższym stopniu zawody nadwyżkowe należały: przetwórstwo przemysłowe, handel hurtowy i detaliczny, transport i gospodarka magazynowa oraz budownictwo.

Odmienne ukształtowały się relacje pomiędzy podażą a popytem na pracę w sekcjach: działalność finansowa i ubezpieczeniowa, administracja publiczna, opieka zdrowia i pomoc społeczna.. W sekcjach tych wystąpiła nadwyżka ofert pracy w porównaniu z liczbą zarejestrowanych bezrobotnych uprzednio w nich pracujących. Sekcje te uznać zatem należy w 2009 r. za sekcje deficytowe, w których istnieje najwięcej szans uzyskania zatrudnienia.

W n i o s k i

Z przeprowadzonej metodą monitoringu zawodów nadwyżkowych i deficytowych analizy rynku pracy za 2009 rok wynikają następujące generalne wnioski:

1. W roku 2009 podobnie jak w latach poprzednich, niższe było tempo wzrostu bezrobocia wśród osób posiadających zawód niż w całej populacji bezrobotnych.
2. Wśród występujących w 2009 r. na pilskim rynku pracy 541 zawodów i specjalności (w 2008 r. – 455 zawodów):
 - 445 zawodów i specjalności (82,3%) zaliczono do zawodów nadwyżkowych (w 2008 r. – 353 zawody, tj. 77,6%),
 - 73 zawody i specjalności (13,5%) zakwalifikowano do zawodów i specjalności deficytowych (w 2008 r. – 69 zawodów, tj. 15,2%),
 - 23 zawody i specjalności (4,2%) wykazały równowagę na rynku pracy (w 2008 r. – 33 zawody, tj. 7,3%).
3. Do zawodów o najwyższym poziomie nadwyżki należały: sprzedawca, technik ekonomista, monter sprzętu oświetleniowego, ekonomista, kucharz, mechanik samochodów osobowych, krawiec, ślusarz, technik żywienia i gospodarstwa domowego, technik mechanik, piekarz, politolog, technik budownictwa. Najwyższy z kolei poziom deficytu wystąpił w grupie zawodów: robotnik gospodarczy, technik prac biurowych, technik administracji, agent ubezpieczeniowy, przedstawiciel handlowy, sekretarka, pomoc kuchenna, specjalista ds. marketingu i handlu, operator koparek i zwałowarek, operator maszyn do obróbki skrawaniem.

Zawody zrównoważone na rynku pracy to m.in.: technik farmaceutyczny, księgowy (samodzielny), instruktor rekreacji ruchowej, asystent osoby niepełnosprawnej, kosmetyczka, opiekunka domowa, operator obrabiarek sterowanych numerycznie.

4. Wśród nowo rejestrujących się dominowały zawody zajmujące wysokie miejsca w rankingach bezrobotnych, tj.: sprzedawcy, technik ekonomista, kucharz, ekonomista, mechanik samochodów osobowych, murarz, krawiec, ślusarz, technik żywienia i gospodarstwa domowego, technik mechanik, piekarz, sprzątaczką, technik prac biurowych, politolog, fryzjer, handlowiec, robotnik gospodarczy, robotnik budowlany.
5. Największe zapotrzebowanie ze strony pracodawców odnotowano w takich zawodach jak: sprzedawcy, robotnik gospodarczy, technik prac biurowych, technik administracji, kucharz, sprzątaczką, bufetowy, magazynier, specjalista ds. marketingu i handlu, agent ubezpieczeniowy, przedstawiciel handlowy, robotnik budowlany, stolarz, fryzjer, kelner.
6. Biorąc pod uwagę sekcje Polskiej Klasyfikacji Działalności, sekcjami generującymi zawody deficytowe były 2 sekcje:
 - I:
 - działalność finansowa i ubezpieczeniowa,
 - administracja publiczna i obrona narodowa,
 - opieka zdrowotna i pomoc społeczna.
 - II. W 2008 roku było to pięć odmiennych sekcji, a mianowicie:
 - handel hurtowy i detaliczny,
 - hotele i restauracje,
 - transport, gospodarka magazynowa i łączność,
 - pośrednictwo finansowe,
 - edukacja.

Były to sekcje o istotnej przewadze liczby zgłoszonych ofert w odniesieniu do liczby zarejestrowanych bezrobotnych.

Grupa sekcji generujących zawody nadwyżkowe w 2009 r. była w porównaniu z 2008 r. znacznie liczniejsza. W 2009 roku były to m.in.:

- przetwórstwo przemysłowe,
- handel hurtowy i detaliczny,
- transport i gospodarka magazynowa,
- budownictwo,
- edukacja,
- działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją,
- obsługa nieruchomości,
- dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami.

Bezrobotni pracujący poprzednio w tych sekcjach mieli najmniejsze szanse uzyskania oferty pracy.